

Майгүл НАСЫРҚЫЗЫ,
Қарағанды облысы Бұқаржырау аудандық ОҚЖ-нің
инновациялық жұмыстар жөніндегі аға кеңесшісі

Біліктілікті көтеру – ЗАМАН ТАЛАБЫ

Қазіргі қоғамдағы кітапхана қызметін пайдаланушылардың интеллектуалдық деңгейі мен сұраныстары күрделі, мазмұны да өзгерген. Соған сай, оқырмандар мен кітапхана қызметін пайдаланушыларға қызмет көрсететін кітапханашылардың білім мен біліктілігіне қойылатын талап та күннен-күнге күшеюде. Сондықтан кітапханашылардың кәсіби біліктілігін ұдайы көтеріп отыру қажет.

Қарағанды облысына қарасты Бұқаржырау аудандық ОҚЖ-нің кітапханаларды дамыту секторы осы міндеттер үдесінен шығу үшін жыл сайын кітапханашылардың біліктілігін көтеруге арналған жұмыс жоспарын құрып, түрлі шаралар ұйымдастырады. Тыңдаушылар тобын құруда кітапханашылардың білімі, еңбек өтілі, жасы, қызметтік лауазымы, кітапхана қызметінің деңгейі ескеріледі. Кітапханашылардың біліктілігін көтеру мынадай жұмыс түрлері арқылы жүзеге асырылады:

- Жұмысқа қабылданған қызметкерлер үшін аудандық орталық

кітапханадан сынақтан өту;

- «Сәрсенбі – кітапханашы күні» атты сәрсенбі сайын кітапханашылармен дәстүрлі кітапхана ісін, компьютерлік сауаттылық күнін өткізу;

- Әдістемелік бейсенбі күнін өткізу;

- Жұмыс түрлерін іс жүзінде жаттығулар арқылы көрсету;

- Семинарлар арқылы кітапхана ісіндегі жаңашылдықты насихаттау;

- «Шебер-класстар» арқылы кітапханашылардың өзара іс-тәжірибе алмасуы;

- «Ашық ой алаңы» принципінде ұйымдастырылатын семинар-дискуссия арқылы кітапханашылардың жұмысындағы өзгерістерді анықтау, дұрыс бағыт-бағдар беру;

- Өлкетану ісі бойынша озық тәжірибе мектебі;

- Жаңа істерді әдістемелік басылымдар арқылы жеткізу;

- Байқаулар арқылы оқырмандар мен кітапханашылардың шығармашылығын дамыту, оларды таныту әрі ынталандыру.

Кітапхана ісіндегі насихат жұмысының бір бағыты – өлкетану. Ал өз өлкесіне, Отанына деген сүйіспеншілік өздігінен тумады, ол сезім, тәрбие нәтижесінде келеді. Өлке туралы білімді кеңейту,

өткеніне, тарихына деген қызығушылығын дамыту – Отанына, оның тарихына, мәдениетіне деген қатысын сезіндіру баспалдағы. Себебі өлкеміздің өткені бүгінгі күнмен тығыз байланысты, ал кітапхана – сол істі жаңғырту орталығы, жады болып табылады. Осы бағыттағы жұмысты дамыту, жандандыру мақсатын ұстанған әдістемелік бөлім қызметкерлері жыл сайын өлкеге қатысты деректер жинап, өлкетану қорын молайтуға үлкен мүмкіндік беретін көптеген іс-шаралардың ұйытқысы болып отыр. Атап айтсақ, өлке тарихына қатысты кеңінен деректер жинақтауға, оны тұрғындарға, аудан жұртшылығына танытуға зор мүмкіндік туғызған байқау-конкурстар:

- 2005 жыл – «Ауыл энциклопедиясы» – өз ауылының құрылғанынан бастап бүгінгі күнге дейінгі тарихы туралы, сол ауылда құрылған мекемелер мен ұйымдар, онда қызмет жасаған жекелеген тұлғалар туралы, ауылға еңбегі сіңген адамдар туралы фото және деректер жинағы;

- 2006 жыл – «Шебердің қолы алтын, шешеннің сөзі алтын» – халқымыздың мәдени мұраларын, шешендік сөз өнерін ұстанған би-

шешендер, ақындар, «темірден түйін түйген» қолөнер шеберлерін анықтаған жинақ;

• 2007 жыл – «Өз өлкемнің шежіресімін» – «Жерінді танығаның – еліңді танығаның» тақырыбында жарияланған байқау арқылы әр кітапханашы өз ауылына қатысты жер-су: тау, өзен-көл атауларының шығу тарихын зерттеді. Қорытындысында, бас жүлде – Керней; 1-ші орын – Ақбел, Бұқаржырау; 2-ші орын – Үштөбе, Тоғызқұдық, Ақөре; 3-ші орын – Ботақара, Ақтөбе кітапханаларына бұйырды;

• 2008 жыл – «Адам – өз өмірінің суретшісі» – кез келген дәуірдің өз перзенті, тұлғасы болады. Өз заманында өлі үшін еңбек еткен еңбеккерлер, ел басқарған басшылар, өнер, мәдениет, ғылым, спорт саласында танымал болған жерлестеріміз туралы деректер жинағы. Аталмыш байқау жүлдегерлері – Мұстафин кентінің көпшілік, Көкпекті, Керней, Ақтөбе кітапханалары;

• 2009-2010 жыл – «Бұқаржырау ауданы: ауыл тарихынан ауыл тарихына дейін» – Ұлы Жеңістің 65 жылдығына арналған. Ұлы Отан соғысы жылдарындағы ауыл тарихы, соғысқа қатысушы жерлестердің өмірінен алынған фактілер мен қызықты тағдырлар; соғыс жылдарында лагерьлерде тұтқында болған адамдар, тыл еңбеккерлері, соғыстан кейінгі село тарихы, Ұлы Жеңістің 65 жылдығына жеткен ардагерлер туралы деректер жинағы. Байқау қорытындысы бойынша бас жүлде – Новоузенка; 1-ші орын – Дубовка, Көкпекті; 2-ші орын – Тоғызқұдық, Петровка, Керней; 3-ші орын – Үштөбе, Қушоқы, Мұстафин кітапханалары болды.

Байқаулар арқылы жинақталған материалдар мен қызықты да тың деректер негізінде Алты Алаштың абызы – Бұқар жырау Қалқа-

манұлының 340 және ауданның 70 жылдық мерейтойына орай, 2008 жылдың тамыз айында «Аудан ардақтылары» атты өмірбаяндық-анықтамалық кітап Астанадағы «Фолиант» баспасынан жарық көрді. Осы кітаптың 270 данасы, «Қызыққа тоймас адамзат» фотоальбомының 150 данасы мен биографиялық және топонимика бойынша әдістемелік бөлім берген материалдар жарияланған «Бұқар жырау ауданы: мыңжылдықтар көрінісі» кітабының (Мәскеу баспасынан шыққан) 200 данасы селолық филиалдар қорына берілді.

Байқаулар арқылы жинақталған өлке материалдары кітапхана қорын толықтырып қана қоймай, әлі күнге дейін ауыл тұрғындарының, мұғалімдердің, студенттер мен оқушылардың жоғары сұранысына ие болып отыр.

Өлкетану бағытын дамыту бойынша жолға қойылған насихаттау жұмысының бірі – мәдени іс-шаралар. Осыған орай, ауыл кітапханашыларының жұмысына көмек өрі тәжірибе ретінде өлкемізден шыққан дарындарға, ғалымдарға арнап ақындар мүшәйрасың, қаламгерлер байқауларын өткізу дәстүрге енген. Атап айтсақ, халық ақыны, жазықсыз «халық жауы» деген жалаға ұшырап, атылып кеткен жерлесіміз Ахметбек Байсалбайұлының (1878-1937) есімін елге таныттық. Солақай саясаттың кесірінен шығармаларын насихаттамақ түгілі, атын атаудың өзі үрей тудырған заманда ол туралы жойылып кеткен деректерді іздеп, тарихты түгендеу оңай іс болмады. Осылай-

ша, ақынның ұрпақтарын, оның шығармаларын, туыстарын тауып, «Алаш деп туған арысым» атты еске алу кешін өткіздік. Сол атаумен кітапша да шығарылып, халыққа кеңінен насихатталды.

Небәрі 47 жыл өмір сүріп, кейінгіге қаншама жазба мұрасын қалдырып кеткен қарымды қаламгер, журналист жерлесіміз Шайхан Жандаевқа (1944 – 1991) арналған «Шалқар шабыт иесі» тақырыбындағы еске алу кешіне жан-жары Зағира апай, қызы Сана, сондай-ақ туыстары, достары, әріптестері қатысты.

Мамандардың біліктілігін көтеру мақсатында кітапханашыларымыз облыстық Н. В. Гоголь атындағы ОӘФК, облыстық Ж. Бектұров атындағы жасөспірімдер

кітапханасы ұйымдастырған байқауларға қатысып келеді. Оған дәлел Н. В. Гоголь атындағы ОӘФК-ның «2003-2005 ауыл жылдарына» арналған конкурсында Керней селолық кітапханасы бас жүлдеге, 2008 жылы орыс тілді кітапханашылар арасында өткен «Қазақшаңыз қалай?» облыстық конкурсына аудан атынан Новоузенка селолық модельді кітапханасының кітапханашысы өнер көрсетіп, жүлделі 3-орынды иеледі. Ал Үштөбе селолық модельді кітапханасының оқырмандарынан құрылған «Жас қыран» тобы Ж. Бектұров атындағы жасөспірімдер кітапханасында өткен «Бота Эрудит» облыстық зияткерлік шоуының 3 жыл қатарынан жеңімпазы атанды.

Қазіргі қоғамымыздағы көкейтесті мәселенің бірі – оқырмандарды кітап оқуға тарту, оқу мәдениетін қалыптастырып, кітапханашы беделін көтеру. Осындай мәселелердің себебі мен шешімін анықтау

мақсатында жүргізілетін зерттеу-сауалнамалардың маңызы зор. Оқырмандар арасында «Жаңа заман кітапханасы қандай болуы керек?», сондай-ақ кітапханашылардың білімін, ой-өрісін, танымдық және ақпараттық мәдениетін, кітапхана ісіне жаңашылдық енгізудің қажеттілігі мен қиындықтарын анықтау мақсатында кітапханашылар арасында «Что читают библиотекари?», «Инновации в библиотеке: стимулы и препятствия» зерттеу-сауалнамалары 2009 жылғы жарияланған «Оқырман марафоны» акциясы аясында жүргізілген-ді.

Бұқаржырау аудандық ОҚЖ-де өткізілген «Оқырман марафоны» барысында оқырмандар кітап, оқыған шығармалары, қаламгерлер және ауыл кітапханалары туралы өз ойларын ортаға салып, белсенділік танытты.

Ал Қушоқы кенттік модельді кітапханасы базасында кітапханада оқырмандармен, көпшілікпен жүргізілетін жаңа жұмыс түрлері бойынша «Палитра мнений разноцветных» тақырыбында өткен семинар-дискуссияға 14 селолық кітапханашы қатысты. Қушоқы кітапханашысы З. Боқаеваның қызметінде жылжымалы кітапхана, кітап тасымалдау, оқырмандар мүддесі бойынша үйірме-клубтар жүргізу ісі жақсы бастау алған. Осы ашық ой алаңы арқылы Ф. Мұстафин кентіндегі көпшілік кітапханада оқырмандарды кітапханаға тарту, оқуға ынталандыру мақсатында «Приведи друга» акциясың дәстүрлі емес кітап көрмелерің, «Королевство многочитай» мерекесін өткізіп, ерекше үлгідегі формуляр иелерін анықтау, марапаттау үшін «Рисуем и пишем о прочитанном» жұмыс түрлері арқылы кітапхана қызметі біршама ілгері дамыды.

Үстіміздегі жылы Көкпекті селолық модельді кітапханасында

өткен «Библиотека – центр чтения и информации» атты семинар-тренингте бүгінгі күндегі кітапхананың рөлі, оқырмандарды кітапханаға тарта білу, оқу белсенділігін арттыру үшін жүргізілетін оқу бағдарламалары туралы мәселелер талқыланды. «Ақпараттық биржа» библиографиялық ойыны арқылы Тоғызқұдық – «Домашняя энциклопедия» журналы бойынша ауызша журнал Гагарин – «Дружные ребята» газеті бойынша премьера, Березняки – «Хозяйка дома» журналы бойынша көрме және аудандық орталық кітапхана – жаңа есім, қарағандылық қаламгер Дария Жұмагелдинованың шығармашылығы бойынша «Әдеби қонақжай» кешін ұйымдастырды.

ҚР Ұлттық академиялық кітапханасы ұйымдастырған «Бір ел – бір кітап» акциясы аясында кітапханаларды дамыту секторының бастамасымен 2009 жылы барлық кенттік және селолық кітапханаларда М. Жұмабаевтың шығармашылығына арналған шаралар ұйымдастырылды. Оқырман қауымға ақын М. Жұмабаевтың шығармашылығы туралы тың деректер таныстырылып, үздік оқырмандар өлеңдерін оқып, «Зерде» бейнемобилі қызметкерлері өңдерін орындады. Ал ақын Жұбан Молдағалиевтың «Мен Қазақпын» поэмасы бойынша «Жұбан жыры жүректе» атты әдеби фестиваль ұйымдастырды. Фестиваль барысында кітапханашылар арасында ақын шығармашылығын танытуда, насихаттауда үлкен шеберліктерін көрсететін «Ең үздік көрме» байқауы, оқырмандар арасында Ж. Молдағалиевтың «Мен Қазақпын» поэмасы бойынша сурет байқауы, «Жұбан оқулары» атты поэзия күні жарияланып, қорытындысы аудандық әдеби фестивалде шығарылды.

Мамандардың біліктілігін көтеру мақсатында өткізілетін облыстық шараларға қатысып отыру да – басты міндеттердің бірі. Бірқатар мамандарымыз Н. Гоголь атындағы ОӘФК-дағы біліктілігін көтеру курстарына қатысып, сынақтан өтті. Демек, болашағымыз білікті маман қолында екенін есте сақтайық.